

EDINOST

Uredništvo in upravnstvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošilja izključno uredništvu, oglaševalcem in denar za upravnstvo. Rokopisi se ne vračajo. Neženski pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna "Edinost" Podružništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci 7, I. n. — Telef. št. 321. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perla.

Nova Kitajska

Razumljivo je, da je zanimanje za to »uporno« deželo, za to morje neprestanih vstaj in razburjanj radi vročih dnevnih dogodkov na daljnem vzhodu jako veliko in se s Kitajsko danes neprestano pečajo vsi evropski časopisi, bodi si z ozirom na njene politične dogodke, bodi si z ozirom na njeno socialno stanje in z ozirom na reforme, ki jih je v zadnjem času uvedla.

Kitajska je bila jako malo naklonjena evropskemu duhu v prejšnjih časih, toda danes se je v tem ozirom tam na vzhodu precej spremenilo. Dočim je preprostejši narod še vedno nekoliko nasproten številnim vplivom, ki jih pošilja Evropa in njena civilizacija preko razvalin kitajskega zidu, so vendar kulturnejši in izobraženi sloji v tem ozirom čisto drugačni.

Kitajska je bila stoletja in stoletja morda edina demokracijska država v Aziji. Tudi socialno je bila še dobro urejena. Kmet in vsak državljani sta bila svobodna. Kmetje so bili lastni gospodarji zemlje, ki so jo obdelovali. Ni pa imela Kitajska dednega plemstva. Že tisočletja je bil nosilec politične oblasti in edini, ki je vplival na prestol, takozvani razred mandarinov, ki se je bil dvignil iz naroda potom nekakih ljudskih volitev. Bili so to po večini najbolj izobraženi izmed naroda.

Po uvedbi republike so nastala tudi tam moderna mesta. Električna napeljava, telefon, vodovodi, tovarne, dobro urejena policija. Vse to se vedno bolj širi in razvija. Staro zidovje se podira in zidajo se nove ceste. Jasno je, da so v državi, ki ima prebivalstva več kot vsa Evropa, nemiri in prevrati na dnevnem redu, naravno je, da država ne more biti tako solidna, kot je na primer katersabodi država v Evropi. Zlasti pa še radi današnjih nemirov in državljanskih vojn med posameznimi generali. Vendar pa ima Kitajska danes nad 100.000 km razpelnih telegrafskih žic, po vsej državi je razmreženo telefonsko omrežje, veliko je tudi železniških prog. Poleg tega moramo še pomisliti, na kolike težkoče so naleteli pri zidanju železnic, ker so morali prekladati starodavne grobove, ki so po mnenju priprostege kitajskega ljudstva nedotakljivi. Vendar šteje danes železniško omrežje svojih 30.000 km.

Ko je na Kitajskem nastala revolucija, so se stari mandarinji umaknili v zasebno življenje, njihova mesta so pa zasedli nekaki mladi revolucionarni podprefekti. Da bi se pa nova vlada, tudi prepričala o njihovi zvržnosti, jih je trikrat poklicala v Peking, kjer so morali prestati izpite, ali so tudi res sposobni za svojo službo. Uspeh je bil tak, da je bilo dosti mladih uradnikov odstavljenih, nazprotno pa je nekaj boljših mandarinov zopet zasedlo svoja mesta in menjalo tako le ime. Izpiti so bili težki. Prisotnih je bilo 1500 kandidatov. Dobili so tri naloge, na katere so morali pisмено odgovorjati. Prva se je glasila: »Dve leti že ni več reda v državi, tatovi se množe, državljani pa se pogrežajo v mizerijo. Kaj je temu vzrok? Kakšni bi bili odpomoki proti temu?« Druga naloga je vsebovala globoko, zapleteno pravdo, ki so jo morali rešiti na podlagi nove zakonodaje. Tretja in zadnja naloga pa je bila iz gozdarstva.

Nove kitajske reforme obsegajo vsa področja javnega življenja. Prepovedano je mučenje obtožencev, katerim so se včasih s silo izvajala priznanja. Vojaštvo in mornarica sta dobila prepoved, da ne smeta pustiti tujcev, da bi obiskovali trdnjave in arsenale. Notranje ministrstvo pa je naložilo davek na kvečenje ženskih nog, da bi tako uničilo kruto stotno navado. (Mladim ženskam so namreč Kitajci v nežni dobi radi nekega čudnega estetičnega okusa kvečili noge).

Tudi svojo kitajsko originalno obleko opuščajo in se oprijemljejo evropske. Svoje tradicionalne kostume so ohranili samo za svečane prilike, obletnice itd. Ta sprememba glede oblačenja ni bila ravno prijaz-

no sprejeta od Kitajcev. »Če je prav res še treba«, pravijo Kitajci, »se raje odgovemo kiti kot pa narodnemu oblačenju!« In res so kantonski dijakli pisarili dolge zgodovinske članke v hvalo narodni noši. Narodna obleka da je bolj komodna, bolj higijenična od evropskega oblačenja. Z odpravitvijo narodnih oblek bi uničili toliko in toliko trgovcev s svilo. In narodna industrija s svilo? Zato je kitajska vlada glede tega nekoliko popustila in dovolila narodno nošo v gotovih krajih, ženske noše pa se ni dotaknila. Po nekod ima pa poseben vpliv evropska moda: ovratniki, kravate, angleške šerpe, žepni robci itd. Povsod jih vidiš, povsod jih dobiš. Celo ženske opuščajo svilo za svoja oblačila in jo nadomestujejo z volno. Takoj so se sprijaznile z zakonom, ki prepoveduje kvečenje nog, ker ni to po modi.

Kaj pa je s kito? V srednji in južni Kitajski je že skoraj izginila. V severni pa jo nosijo še, vendar pa jo skrivajo v sportni čepici, s slanimnikom ali pa s klobukom. Sedaj jo skušajo odpraviti povsod. Začeli so z jakimi in pa z vojaki, nato s policijo in naolagoma jo bodo odpravili pri vseh. Gotovo to ne gre tako hitro. Trajalo je dolgo, da so jo vpeljali pred nekaj stoletji. Takrat so se nekateri fanatični Kitajci pustili raje usmrtiti kakor da bi jo nosili, tega pa danes menda ne bo. Sicer pa gotovo ni ravno prikladno jo nositi, ker kaže obleko, treba jo je neprestano čistiti, jo česati itd. Vendar pa je dosti Kitajcev, ki jo zagovarjajo.

Znak napredka pa je preustroj kitajske vojske. Imajo 10.000 častnikov in 200.000 vojakov. Vsi vojaki so oblečeni po evropsko. Pred tridesetimi leti pa je bilo malo drugače. Takrat so nosili čudne pisane obleke s čudnimi podobami. Poleg tega je nosil vsak vojak še pisane dežnike. Vsaka četica oslim bojevnikov pa je nosila veličansko zastavo. Ta zastava je bila velika štiri kvadratne metre. Na njej so bili sami strašanski napis, seveda kitajsko pisani. Vsi podčastniki so nosili na prsih v velikanskih potezah napisane: Tiger, Pošast, Nosorog, Nepremaganeč. Bili so sicer to hrabri vojaki, toda tako opremljeni so se pustili klati kakov ovce. Za časa vojne z Japonsko so cele čete Kitajcev neustrašeno z lok napadale Japonce, ki so streljali nanje s puškami in topovi. V bitki pri Pinjangu je med bojem nenadoma prišla nevihta in ulil se je strašanski dež. Tedaj so kitajski vojaki nenadoma sredi boja, kakor na povleje, odprli svoje pisane dežnike, tako da so jih japonski topničarji v nekoliko minutah vse do zadnjega pokončali, vse tiste Tigre, Nosoroge in Nepremagance. Vsi ti so se bali bolj vode kot pa svinčenk. Se celo za časa bokserske vstaje (l. 1900) je bila kitajska vojska na enak način opremljena.

Na obzidju kitajskih strelskih jarkov se je razprostirala cela vrsta pisanih ogromnih zastav. Nasprotnikom ni bilo treba kot nameriti topove v tako lepo nastavljeno tarčo in pomisliti so zastave in Kitajce, ki so se skrivali za njimi, da ni ostalo drugega kot kri in pa kosti.

No, počasi so vso vojsko opremili po evropsko in danes je kitajska vojska precej močna. Le da je v rokah generalov, ki se tenejo med seboj, kar državi pač malo koristi.

Po današnjih nemirih pa se bo Kitajska gotovo otrešla vsega strahu pred evropsko civilizacijo in bo kot pred kratkim Turčija uvedla do popolnosti nove reforme po vzorcu evropskih narodov.

Stanovanjsko vprašanje

RIM, 20. (Informatore della Stampa) zagotavlja, da naslednje kompetentni vladni organi z veliko pažnjo vprašanje najemnin, kateremu se še vedno posvečajo polemike in razprave, in pričakujejo podatke o uspehih, ki jih bodo imele pomirjevalne komisije in novejšie odredbe prefektov, katere bodo stopile v najkrajšem času v veljavo.

Prvi govori braniteljev v Zanibonijevem procesu

Zagovorniki zahtevajo opravičitev

za Angela Calligara, Riva, Celottija, Nicolosa in Ducija

RIM, 20. Na današnji predpoldanski razpravi so se začeli govori braniteljev v Zanibonijevem procesu.

Govori naprej odv. Mihael Fusco, uradni zagovornik obtoženca Angela Calligara, ki je prišel na zatožni klopi, ker je v pijačarstvu, bil je v gostilni, dejal, da je sodeloval pri zaroti. Moč je alkoholik in duševno omejen. Zato ni mogel polagati nobene važnosti na njegove izjave. Branitelj predlaga, naj sodišče zniža kazen petih mesecev ječe, ki jo je za Angela Calligara predlagal državni pravdnik radi žalitve orožnikov.

Sledi obrambeni govor odv. Marija Ferrare, zagovornika obtoženca Rive in Celottija. Obtožnica očita Rivi njegovo vožnjo v avtomobilu v Lusizmo in znano brzotavko s podpisom »Angelo«, Celottiju pa vožnjo v Rim, vabilo Calligara in razgovor z Zanibonijem. Zagovornik izpodbija trditve, da bi bila obtožnica zagrešila kako kaznivno dejanje, kajti do sedaj ni bil podan še nikak jasek dokaz za njihovo krivdo. Edini resnejši očitki tvorijo izjave, ki jih je očelet Quaglia 15. t. m. tekem zasliševanja, ko je trdil, da sta se oba obtožena udeležila sestanka zarotnikov v Montecroce. Zagovornik obžaluje, da je bila ta obdolžitev izročena šele v zadnjem trenutku in izjavlja, da radi tega ne more braniti oba obtožena tako, kakor bi bil hotel, kajti ni mu bila dana možnost za to. V nadaljnjih svojih izjavah jarko dokazuje odv. Ferraro, da sta Celotti in Riva povsem nedolžna in zahteva zato njuno opravičitev.

RIM, 20. (Izv.) Po odmoru povzema besedo zagovornik obtoženca Nicolosa odv. Celotti. Izjavlja, da je sprejel obrambo obtoženca, ker je njegov prijatelj in ker nikakor ne more verjeti, da ni se bila pripravljala v njegovi Furlaniji zarota proti domovini. Obtožbe dvignjene proti obtožencu so brez podlage. Obdolžitev, da bi bil obtoženec izročil Zaniboniju 10 tisoč lir, kakor to trdi Quaglia, ne odgovarja resnici, ker ne govori za njuno nikake druge okolnosti. V Furlaniji ne verujejo, da bi bile obstojale kakšne vstabske tolpe, katerih obstoja bi ne bilo mogoče prikriti v tako majhni občini, ki je Buje. Obtoženec se nahaja v seznamu članov organizacije »Domovina in svoboda«. Nicoloso je izjavil napram neki priči, da mu je Zaniboni prišel presedati in da bi bilo najbolje, ako bi slednji opustil svoje delovanje. Ako je obtoženec dal Zaniboniju in Urselli na razpolago avtomobil, ne pomeni to še nič posebnega. Ob zaključku svojega govora prosi zagovornik, naj bo sodni dvor pravičen napram obtožencu.

Predsednik sodnega dvora odpravlja popoldansko razpravo ob 15. uri. Besedo povzame odv. Celotti, zagovornik obtoženca Riva, ki je prišel na zatožni klopi, ker je v pijačarstvu, bil je v gostilni, dejal, da je sodeloval pri zaroti. Moč je alkoholik in duševno omejen. Zato ni mogel polagati nobene važnosti na njegove izjave. Branitelj predlaga, naj sodišče zniža kazen petih mesecev ječe, ki jo je za Angela Calligara predlagal državni pravdnik radi žalitve orožnikov. Sledi obrambeni govor odv. Marija Ferrare, zagovornika obtoženca Rive in Celottija. Obtožnica očita Rivi njegovo vožnjo v avtomobilu v Lusizmo in znano brzotavko s podpisom »Angelo«, Celottiju pa vožnjo v Rim, vabilo Calligara in razgovor z Zanibonijem. Zagovornik izpodbija trditve, da bi bila obtožnica zagrešila kako kaznivno dejanje, kajti do sedaj ni bil podan še nikak jasek dokaz za njihovo krivdo. Edini resnejši očitki tvorijo izjave, ki jih je očelet Quaglia 15. t. m. tekem zasliševanja, ko je trdil, da sta se oba obtožena udeležila sestanka zarotnikov v Montecroce. Zagovornik obžaluje, da je bila ta obdolžitev izročena šele v zadnjem trenutku in izjavlja, da radi tega ne more braniti oba obtožena tako, kakor bi bil hotel, kajti ni mu bila dana možnost za to. V nadaljnjih svojih izjavah jarko dokazuje odv. Ferraro, da sta Celotti in Riva povsem nedolžna in zahteva zato njuno opravičitev.

RIM, 20. (Izv.) Po odmoru povzema besedo zagovornik obtoženca Nicolosa odv. Celotti. Izjavlja, da je sprejel obrambo obtoženca, ker je njegov prijatelj in ker nikakor ne more verjeti, da ni se bila pripravljala v njegovi Furlaniji zarota proti domovini. Obtožbe dvignjene proti obtožencu so brez podlage. Obdolžitev, da bi bil obtoženec izročil Zaniboniju 10 tisoč lir, kakor to trdi Quaglia, ne odgovarja resnici, ker ne govori za njuno nikake druge okolnosti. V Furlaniji ne verujejo, da bi bile obstojale kakšne vstabske tolpe, katerih obstoja bi ne bilo mogoče prikriti v tako majhni občini, ki je Buje. Obtoženec se nahaja v seznamu članov organizacije »Domovina in svoboda«. Nicoloso je izjavil napram neki priči, da mu je Zaniboni prišel presedati in da bi bilo najbolje, ako bi slednji opustil svoje delovanje. Ako je obtoženec dal Zaniboniju in Urselli na razpolago avtomobil, ne pomeni to še nič posebnega. Ob zaključku svojega govora prosi zagovornik, naj bo sodni dvor pravičen napram obtožencu.

Predsednik sodnega dvora odpravlja popoldansko razpravo ob 15. uri. Besedo povzame odv. Celotti, zagovornik obtoženca Riva, ki je prišel na zatožni klopi, ker je v pijačarstvu, bil je v gostilni, dejal, da je sodeloval pri zaroti. Moč je alkoholik in duševno omejen. Zato ni mogel polagati nobene važnosti na njegove izjave. Branitelj predlaga, naj sodišče zniža kazen petih mesecev ječe, ki jo je za Angela Calligara predlagal državni pravdnik radi žalitve orožnikov. Sledi obrambeni govor odv. Marija Ferrare, zagovornika obtoženca Rive in Celottija. Obtožnica očita Rivi njegovo vožnjo v avtomobilu v Lusizmo in znano brzotavko s podpisom »Angelo«, Celottiju pa vožnjo v Rim, vabilo Calligara in razgovor z Zanibonijem. Zagovornik izpodbija trditve, da bi bila obtožnica zagrešila kako kaznivno dejanje, kajti do sedaj ni bil podan še nikak jasek dokaz za njihovo krivdo. Edini resnejši očitki tvorijo izjave, ki jih je očelet Quaglia 15. t. m. tekem zasliševanja, ko je trdil, da sta se oba obtožena udeležila sestanka zarotnikov v Montecroce. Zagovornik obžaluje, da je bila ta obdolžitev izročena šele v zadnjem trenutku in izjavlja, da radi tega ne more braniti oba obtožena tako, kakor bi bil hotel, kajti ni mu bila dana možnost za to. V nadaljnjih svojih izjavah jarko dokazuje odv. Ferraro, da sta Celotti in Riva povsem nedolžna in zahteva zato njuno opravičitev.

svoj govor s prošnjo, naj se obtoženec opravi in povine njegovi družini.

Zagovornik Ducija, odv. Michel-Picardi trdi, da je njegov varovanec žrtve politične disorientacije, kateri so bili podvrženi mnogi v povojni dobi. Ducija je bil aretiran dne 6. novembra. Report javne varnosti pa datira z dne 8. novembra. Report ponavlja samo vsebino onega donosa, na podlagi katerega je bila odprta preiskava radi zarote Bellini, ki je bila ustavljena radi razglašene amnestije. Ducija bi ne smel biti niti aretiran, ker ni zagrešil več nikakega drugega kaznivnega dejanja. Zagovornik razpravlja nato o delovanju obtoženca v organizaciji »Domovina in svoboda«. Ta organizacija ni zasledovala nikakih prevratnih ciljev. Zato zahteva zagovornik opravičitev obtoženca, ki, kakor rečeno, ni zagrešil nikakega kaznivnega dejanja.

Ob 17.45 je predsednik zaključil razpravo. Nadaljevala se bo v petek zjutraj.

Rimski listi

o Zanibonijevem procesu

RIM, 20. (Izv.) Današnji rimski listi posvečajo po večini svoje uvodnike in tudi večji del svojega prostora jutrišnjemu praznovanju obletnice ustanovitve Rima in praznika dela ter obširnemu poročilu o Zanibonijevem procesu.

»Il Lavoro d'Italia« ponavlja v svojem uvodniku, da ostane Zanibonijev proces nepopoln, dokler mu ne bodo sledili drugi procesi, ki bodo popolnoma razkrinkali prevratno delovanje nekdanje opozicije in framasonstva. Kakor izhaja že iz samega procesa, podaja ta le delno sliko onega delovanja. Zato mora poseben tribunal, ako je zares poseben, izvršiti svoje delo do konca.

O albanskem sporu

V takozvanem italijansko-jugoslovenskem konfliktu se omejujejo današnji rimski listi samo na priobčevanje izvlečkov iz tozadevnih člankov francoskega in angleškega časopisa. Edino izjemo tvori rimska »Tribuna«, ki posveča temu vprašanju pod naslovom »Ako bi se manj ukvarjali...« sledeči kratki članek:

»Ako bi se celotni evropski tisk, kateremu prednjači francosko časopisje, nekoliko manj ukvarjal s tiranskim pogodbom in s takozvanim italijansko-jugoslovenskim konfliktom, bi gotovo imele jugoslovenske ministrske krize značaj notranjih kriz in bi ne nosile one maske, katero jim bojevo nekateri nadeči Beograd bi nikdar ne verjeli, kakor veruje danes, da predstavlja neko odločujoče središče evropske politike, in bi se povzpeli baš do onega črta umerjenosti, h kateremu poziva balkansko prestolice nekatere dobromisleči evropski listi. Naposled bi prišel Beograd do spoznanja, da ne obstoja nikak italijansko-jugoslovenski konflikt, ki bi bil vreden tolikega zanimanja s strani šepetavcev in zaščitnikov. Spor radi tiranske pogodbe ne obstoja kot spor. Italija hoče samo to, da enkrat prenehajo na albanski meji pripravljene vstaje.

V ostalem je vedno več kot dovolj jasno, da vse to novinarsko napihovanje, ki je tudi tedaj veliko, ko hoče razvisti položaj, popolnoma odgovarja protifašistovskemu podpihovanju socializma in framasonstva. Danes zasleduje to napihovanje še nek drug namen: odvrti pozornost javnega mneneja od kraha, katerega so doživle priprave za znamenito razorožitveno konferenco. Z ropotom okrog takozvanega konflikta hočejo obrniti pozornost drugam. Kar se je namreč dogodilo v Zenevi, pomeni nedvomno tipičen, avtomatičen in fatalen polom Društva narodov, katerega hočejo prikriti. Zato je bilo takorekoč izdano povelje, naj se drugod dvigne hrup. To je bilo potrebno pripomniti.

Razgovori on. Mussolinija

v Rimu

RIM, 20. (Izv.) Včeraj popoldne se je povrnil v Rim on. Mussolini. Na postaji sta ga sprejela poleg drugih državnih podtajnika on. Grandi in on. Suaroda, ki sta mu na kratko poročala o položaju. Danes zjutraj je sedel on. Mussolini že v palači Viminale, kjer je tekoma dopoldneva sprejel on. Turatija, on. Suaroda, on. Bottaja, on. Rossonija in on. Riccija ter še celo vrsto drugih osebnosti, s katerimi je imel daljše ali krajše razgovore o položaju, o jutrišnjem prazniku in o karti dela. Ob 11. uri je sprejel on. Mussolini ministra za kolonije on. Federzonija, s katerim je imel daljši razgovor.

Ustava dela

On. Mussolini odobril besedilo listine

RIM, 20. (Izv.) Kakor poročamo na drugem mestu, je ministrski predsednik danes dopoldne sprejel tudi državnega podtajnika on. Bottaja, s katerim se je dolgo razgovarjal o ustavi dela, ter je odobril definitivni tekst, ki obstoja iz 30 izjav, katerim je dodana resolucija, s katero se bo veliki fašistovski svet na svoji jutrišnji seji bavil še posebej, ko bo proglasil kartodela. Z delovno ustavo se bo fašistovski svet bavil izključno le na jutrišnji seji, kateri bodo prisostvovali tudi predsedniki konfederacij, ki bodo podpisali ta zgodovinski dokument.

Tržaški prosti luki

se bosta razširili

RIM, 20. (Izv.) Med 14 pristanišči, ki bodo na podlagi odredbe katero je izdal ministrski svet na svoji seji dne 5. t. m., proglašene za proste luke, se nahaja tudi Trst. »Agenzia di Roma« poroča, da pričakujejo v Trstu od te odredbe znatno razširjenje do sedaj obstoječih prostih luk (Punti franchi). Senatorja Pitaco in Segre-Sartorio ter on. Suvich so imeli tozadevno konferenco s prometnim ministrom, kateri jim je zagotovil, da bodo še podrobno proučevali položaje pristanišč in zlasti onih, ki imajo kakor Trst velik mednarodni promet.

De Pinedo pri Coolidgeu

»S. Maria II« odposlana v New York

GENOVA, 20. (Izv.) Danes popoldne je odplul od tod parnik »Duilio«, ki prepelje »S. Maria II« v New York.

WASHINGTON, 20. (Izv.) De Pinedo je prispel v Washington. Priredili so mu svečan sprejem. Danes ga je sprejel predsednik Združenih držav Coolidge.

Odlikovanje zastav tolminske in goriske gimnazije

RIM, 20. (Izv.) Danes zjutraj se je vršila na dvočrtnu palače rimskega kolegija ceremonija tekom katere so izročili dijakim rimske gimnazije-liceja Enio Quirino-Visconti zastavam tolminske in goriske gimnazije v znak časti moder trak. Tej ceremoniji so prisostvovali poleg dijaštva profesorji gimnazije Visconti, drž. podtajnik Bodreoni in nekateri drugi predstavitelji šol.

Potres na Filipinskih otokih

Nekaj poslopij porušeni

PARIZ, 20. Včeraj zjutraj je močan potres na Filipinskih otokih povzročil veliko paniko med prebivalstvom. Najmočnejše potresne sunke so občutili na otokih severno od Luzona in na otoku Formosa, kjer se je zrušilo par poslopij. Tudi v Manilli je potres poškodoval več hiš. Dosedanja poročila ne govorijo o človeških žrtvah.

Delovanje ognjnikov v republik Chile

PARIZ, 20. »Matinu« poročajo iz Santiaga del Chile, da so mnogi ognjeniki prebudili k novemu delovanju. Iz vulkana Nevados de Chillan se dvigajo močni stebri dima, ognjenik Llaima pa bruha lavo in cele oblake pepela. Prebivalstvo iz bližnjih vasi zapušta domove. Zaznamovanih je bilo nekoliko lažjih potresnih sunkov.

Nova jugoslovenska vlada

nima volilnega mandata

BEOGRAD, 20. (Izv.) Ze danes se lahko s gotovostjo reče, da nova vlada nima volilnega mandata. Nasprotno se doznava iz njenih najbližjih krogov, da ji je poverjen samo poskus urediti do 1. avgusta odnose v radikalni stranki, nato formulirati večino in delati z narodno skupščino. Vlada upa, da bo mogla do tedaj urediti odnose v radikalni stranki, da bo večji del centra zapustil Uzunovića in Maksimovića, ker nista več na vladi, in da bo pristopil k Velji Vukičeviću. V tem času bo Vukičević poskušal pridobiti zase tudi pašičevce. Res pa je, da se vlada nada, da bo potem dobila volilni mandat, ako bi se ji to posrečilo. Vukičevićovi napori po pravoslavni velikonočni praznikih se bodo kretali brčkone v tej smeri, da izpopolni vlado. Z ozirom na vest o izpopolnitvi vlade pa je danes min. predsednik Vukičević na vprašanje novinarjev izjavil: »Jaz sem zadovoljen s to koalicio in nimam potrebe, da bi jo razširjal«.

Demokratska zajednica

izrazila zaupanje Vukičevićevu kabinetu

BEOGRAD, 20. (Izv.) Danes popoldne se je vršila skupna seja Jugoslovenskega muslimanskega kluba in Jugoslovenskega demokratskega kluba, ki naj bi določila stališče Demokratske zajednice napram novi vladi. Na seji je govoril Davidović. Po daljši razpravi sta kluba sklenila, da se odobri sinočnji sklep obeh klubov glede zaupanja vladi.

Seja zakonodajnega odbora

v Beogradu

BEOGRAD, 20. (Izv.) Nocoj se je vršila seja zakonodajnega odbora, kateri je prisostvoval dr. Kumanudi, ki je zahteval v imenu vlade, naj se zakon o centralni upravi stavi z dnevnega reda, ker ga mora nova vlada še prej proučiti. Po mnenju nove vlade mora zakonodajni odbor delati ter mu vlada prepušča popolnoma proste roke glede projektov, ki se bodo predložili v razpravo. Nato je predsednik Ljuba Živković povdarjal potrebo, da se čimprej začne razprava o načrtu novega kazenskega zakona. Poslanec Juraj Demetrović (SDS) je izjavil, da se strinja z izjavo ministra dr. Kumanudija, da mora zakonodajni odbor delati. Misli pa, da bi minister moral dati potrebna obvestila, posebej radi tega, ker so v javnosti govorili in ker se iz vladnih vrst širijo glasovi, da ima vlada volilni mandat. Potrebno je vedeti, ali bo narodna skupščina nadaljevala svoje delo ali ne, ali pa bo vlada 1. avgusta izjavila, da se narodna skupščina razpusti in izvedejo volitve. Poslanci v zakonodajnem odboru morajo to vedeti, ker nečajo, da bi bil izvoljen drug odbor, ki bi uničil dosedanje delo zakonodajnega odbora. Poslanec Demetrović je pozval ministra naj se o tem izjavi. Minister doktor Kumanudi je odvrnil, da take izjave ne more dati. Narodna skupščina ni razpuščena, ampak samo odložena. Zaključeno se seje. Prihodnja seja je napovedana. Ker narodna skupščina ni razpuščena morajo odbori delati in ni se treba bati, da bi eventualna nova narodna skupščina razveljavila delo sedanega zakonodajnega odbora, ker se v njem obravnavajo strokovni zakoni in ni pri tem ničesar izpreminjati. Poslanec Demetrović je nato pripomnil: »Vendar pa ne vemo ali je ta vlada volilna ali delovna«. Dr. Kumanudi je odvrnil, da to ne spada v delo zakonodajnega odbora. Predsednik je nato zaključil sejo in napovedal prihodnjo na dan 27. aprila z dnevnim redom: Razprava o kazenskem zakonu.

»Raid« dveh jugoslovenskih letalcev

BEOGRAD, 20. (Izv.) Po vesteh iz Pariza sta danes zjutraj ob 3. odplula jugoslovenska avijatika Tadej Sondermajer in Leonid Paljadak iz Pariza v Bombaj. Potovala bosta preko Novoga Sada in Beograda.

«Kar bo Molière — čast», pravi Lucien Tesnière, iz katerega sem črpal tudi nekatere druge podatke, «je to, da je znal poleg burke in smešnosti npravi naslikati dovršene» človeške tipe ter izvesti višji smeh iz globokih nemilostnih napak človeške narave». Štiri njegove igre so velike in trajne vrednosti. Namreč: Don Juan, Skopuh, Tartuf in Mizantrop.

Pred vsemi «Skopuh», ki ga bodo uprizorili v Gorici: Harpagon je najdovršnejša utelesitev lakomnosti. Dobro izkoriščene poteze v njegovem značaju nas drezajo k smehu. Ta stiskač priporočila sobarici, naj preveč ne drgne pohištva, da se ne bi obrabilo, in ponuja «veliko» kupčico čiste vode svojemu sinu, ki mu je slabo.

O tem čistem, velikem umotvoru bom spregovoril še po uprizoritvi in pokazal na nekatere njegove posebnosti in lepote. Dejstvo, da je to delo med najboljšimi Molièrovimi, naj privabi polno dvorano občinstva, ki se ne bo lahko samo smejala, ampak bo tudi umetniško uživalo.

France Bevk.

O nepravilnosti letošnje Velike noči

Po cerkvenem zboru, ki se je vršil v Niceji 1. 325. je bilo glede praznovanja Velike noči sprejeto pravilo, da naj se praznuje na nedeljo, in sicer na prvo nedeljo, ki sledi prvemu štupu v pomlad, in da se ne sme praznovati istočasno z židovskim praznikom pasha.

Letošnja Velika noč pa greši proti obeh praviloma, kajti na eni strani praznujejo židje istočasno z nami svoj največji praznik, na drugi strani pa pade Velika noč na dan prvega štupa in ne na naslednjo nedeljo, kakor izrecno določa pravilo nicejskega koncila.

Odkod izvira ta nepravilnost? Odgovor na to sem podal že v «Novicah» o Veliki noči 1924. Tu hočem povzeti tedanja razmotrivanja in jih osvetliti z druge strani.

O Veliki noči slavimo mi, katoličani in pravoslavci, Kristusovo vstajenje. Po pričanju evangelijev je Kristus vstal iz groba na dan največjega židovskega praznika, pasha. Ta praznik je zanje spomin na srečni dan, ko so bili rešeni iz pod egipčanskega jarma in je angel Božji šel mimo njihovih hiš. Bog sam je po Mojzesu ukazal Judom, naj bo mesec, v katerem slavijo ta praznik prvi v letu. Ta mesec je Nizan. Začenja se s prvim majem, ki sledi pomladanskemu enakonočju ali začetku pomladi. Na 14. ali 15. dan Nizana, ko je torej lunin štup, praznujejo Judje pasho.

Na ta dan je vstal Kristus iz groba. Temu primerno so tudi krščanske občine, ki so nastale v Palestini, Siriji in Mali Aziji, praznovali Kristusovo vstajenje istega dne, kakor Judje pasho. Drugod pa zlasti v Aleksandriji, je postala nedelja, ki je bila prvotno namenjena k posebnim pobožnostim. «Gospodov dan», in na ta dan so v teh občinah praznovali tudi Veliko noč.

Nesoglasje, ki je tako nastalo v krščanski cerkvi, je razrešil gori omenjeni cerkveni zbor v Niceji, na katerem se pa niso mogli zediniti za pravi odlok, temveč so se omejili na uvodoma omenjeni pravili.

Velika noč se praznuje, potemtako na prvo nedeljo po prvem pomladanskem štupu, torej med 22. marcem in 25. aprilom.

Sestavili so tudi preglednice, po katerih so lahko ugotavljali datum Velike noči za poljubno leto. Naslanjali so se pri tem na gotove pravilnosti v luninem in solničnem gibanju, predvsem na takozvani Metonov krog, po katerem se v 19 solničnih letih izpremeni Luna zelo natančno 235 krat. Razlika bi bila samo 2 uri 4, 7 minute. Po preteku 19 let pade prvi pomladanski mlaj na isti dan solničnega leta. Leta združimo radi tega lahko v skupine po 19 in jih zaznamujemo v vsaki skupini s številkami od 1 do 19. Prva skupina začne s prvim letom pred Kr. Te številke imenujemo **zlate številke**, ker so jih svoječasno napisali z zlato barvo. Zlato število poljubnega leta določiti, ako pristajete letnici 1 in deliti to vsoto z 19; ostanek je zlata številka. (Odgovarja pri tem 19).

Za določanje judovskega praznika pasha zadostuje zlata številka, ker je jedro judovskega časovnega štetja mesec in ne leto (Saj razlikujejo Judje 6 različnih vrst let).

Za krščansko Veliko noč je vprašanje nekoliko težje, ker mora biti združena z nedeljo.

Tu je treba poleg zlote številke poznati še **nedeljske črke** in **opake**. Ako zaznamujemo namreč s črkami A, B, C, D, E, F, G, po vrsti vse dneve v letu, vidimo, da imajo vse nedelje istega leta enako črko, ako je leto navadno leto po 365 dni, v preostalih letih pa za januar in februar isto, za vse naslednje mesece pa naslednjo črko v alfabetu. S pomočjo nedeljskih črk lahko določimo, kateri dnevi v letu so nedelje. Za leto 1917. je po Gregorijanskem koledarju nedeljska črka B, po Julijanskem C.

Ako poznamo poleg tega starost Lune ob začetku leta, določimo tudi datum Velike noči. Mesec ima kakor znano 29½ dni. Ako zaznamujemo dneve leta po vrsti s številkami 30 do 1, in nato zopet s 30 do 1, in izpostavimo vsaki drugi krat po eno številko (večinoma izpostavimo število 25), padejo vsi mlajji istega leta približno na dneve z enakimi številki. To število imenu-

jemo **opake**. Datume prvih krajev, štipov in zadnjih krajev dobimo, ako pristajemo datumu mlajev 7, 14, odnosno 21 dan. Za leto je opaka po Gregorijanskem koledarju 27. Prvi mlaj bi moral biti torej 4. januarja, v resnici pa je bil 3. januarja. Po opakah določeni datum mlaja se pa tudi danes še lahko razlikuje od pravega mlaja za 1 do 3 dni.

Se večja pa je bila razlika za časa papeža Gregorija VIII. Vsa dotedanja preračunavanja so se namreč opirala na domnevo, da je vedno 21. marec začetek pomladi, v skladu z julijanskim koledarjem. Julijansko leto pa, kakor ga je po nalogu Cezarja določil 1. 46. pr. kr. aleksandrijski astronom Sosigenes ima 365 dni in 6 ur in je torej 2 minut daljši od pravega solničnega leta. Ta razlika je narasla do 1. 1582. na približno 12 dni, tako da je bil začetek pomladi po koledarju 12 dni poznejši od pravega začetka. Radi tega je papež Gregorij poveril posebni komisiji nalogo, naj uredi koledar in naj sestavi pravilo za določevanje datuma Velike noči.

Prvi del naloge so rešili na povolen način. Ker je bilo julijansko leto predolgo, so določili, naj ne bo vsako četrto leto prestopno, temveč naj odpade vsako stoletje eno prestopno leto, in sicer v letih s stotimi, 400, kakor 1600, 2000 itd. naj bodo prestopna leta. S tem je bilo rešeno vprašanje ureditve leta za 3400 let.

Manj ugodna je bila rešitev glede Velike noči. Sprejeli so predlog Alojzija Liliija, ki se opira na opake. Radi tega je še vedno možna razlika do treh dni med tako določenim datumom za prvi pomladanski štup in pravi štupem. In ravno z ozirom na to, da se tudi z Gregorijanskim koledarjem niso dala odpraviti nesoglasja z nicejskimi pravili, je tembolj utemeljena želja, da se določijo za Veliko noč in za druge praznike, ki se z njo premikajo, stalni dnevi v letu.

Gotovo bo ljudem taka reforma «nova» in «tvoja». Nov in tuj pa je bil tudi Gregorijanski koledar, saj se je uveljavil šele po 1. 1700, na Angleškem šele 1. 1752., v pravoslavni državi celo po svetovni vojni. In še te dni ste lahko čitali v revijah in listih, da je veliki Newton celo dvakrat umrl, namreč 20. marca in 31. marca 1727. Drugi datum je pravi, prvi ki je vklesan na njegov spomenik, tudi; drugi je namreč po Gregorijanskem, prvi pa po julijanskem koledarju, ki je tedaj še bil veljaven na Angleškem.

Gospodarstvo

Tržni položaj

Žito. Vsa italijanska tržišča brez izjeme so stala v zadnjih štirinajstih dneh pod vplivom dvigavanja lirinega tečaja. Mnogobrojne so bile in so zlasti ponudbe argentinske in avstralske pšenice. Izdatno konkurirajo tudi zadnji ostanke domačih zalog. Mlinska industrija se še vedno bori z znanimi težkocami. Zato nakupuje le dnevne potrebe in ni prav nič dovzetna za terminske sklepe, ker ve, da bodo cene še vedno nazdovale. V glavnem so pa mlinarji izpremenili svoja nakupovalna taktika, ker nakupujejo pšenico le v inozemskih valutah. Na ta način se lahko vsakdar prilagode padanju cen moke. Benetke oz. Trst notirajo za inozemsko promptno blago sledeče cene:

Hard Winter L 158.—, Manitoba 2 L 166.—, Avstralijska 157.—, Rafosa 78 kg L 146.—, Barusso 78 kg L 143.—, domača pšenica L 142—151.

Moka. Padanju pšeničnih cen se je prilagodila tudi moka. Najnovejša ponudba se vite na bazi L 208—211 fko vsaktera postaja Julijske Krajine. Ob tej priliki moram opozoriti konsumente na dejstvo, da ponujajo nekateri trgovci nekatere specialne moke po znatno višjih cenah. Te moke niso nikakoli specialiteta, ker so vse več ali manj rešane na 82%. Saj je itak znana stvar, da čim belejša je moka, tem slabša je.

Ker za inozemsko stalno tendenco. Pri nas koraka sorazmerno z valutnimi tečaji. Sedaj se bo bržkone pričela intenzivnejša prodaja za julij in avgust. Položaj in tendenca lire nikakor še ne svetuje dolgoročnih zaključkov. Na vsak način je boljše kupovati v inozemski valuti. Na ta način je mogoča hitrejša prilagoditev k dnevnim tržnim cenam. Foxani cif Trst notira za maj, junij in julij sh 134, a za avgust sh 135. Vagonsko blago je mogoče dobiti po L 76—78. Koruzni zdrob stane L 98—104, sjana koruzna moka L 86, otrobi L 82—85 in oves L 106—109.

Vina je v naših domačih kleteh še precej. Tendence ostaja slej ko prej mlačna. Povpraševanje se giblje v neznatno ozkih mejah. Gostilničarji kupujejo radi pomanjkanja denarja le

tedenske potrebe, a še te ponajveč pri vinskih veletrgovcih, ki dovoljujejo daljše kredite. Na splošno se opaža, da gostilničarji ne gledajo več na kakovost, marveč na ceno. Gre se jim predvsem za čim večji dobiček. Ne malokrat se dogaja, da pijejo v naših hribih «vino», katero morajo plačati po L 440 liter, a ki je vredno komaj polovico. Vipavsko vino notira L 190—200 ter briško L 220—230 za hl.

Živina. V tem predmetu se začenja ponovno mrtvilo. Po vprežni živini ni več nikakega povpraševanja, ker kmetje so ž njo preskrbljeni. Tendence za klavno živino je pa skrajno mlačna. Vzrok temu ni samo prevelika ponudba, marveč tudi nazadovanje konsuma mesa, kar se opaža zlasti v mestih. Srednja cena domače živine je nekako L 340—350 za stot žive teže.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

ima v zalogi:

ŽVEPLO znamke «Trezza» vnetilano, L. Extra Trezza in žveplo s 3% modre galice v vrečah od 50 in od 25 kg.

MODRA GALICA. V zalogi imamo le manjšo količino angleške modre galice «Maple» katero dobijo le prednaročniki.

Nemška modra galica v sodih je na potu in mora dospeti vsak čas.

SKROPLILNICE: «Vermorel» Ferrara in Volpi.

Žveplalnice: ročne in nahrbtnne «Ideal» in ploščate «Volpi».

TRANSPORTNI VROCI ZA MLEKO.

Iz inozemstva smo prejeli večje število «transportnih vrocev» za mleko od 38 litrov po Lir 118.—komad. Na željo naročimo tudi večje ali manjše.

SEMENA.

Iz Nemčije smo prejeli: zelje, zgodnje in pozno ditmarško in brunšvarsko; ohrovt, vrzote zgodnje in pozne vrste, karfjol erurtski, mirne za krmo (oribano seme).

SEME SOLATE: Ljubljanske ledenke, kraljice majnika, ter avgustine. Zadnje vrste «Avgustano», ki je posebno znana in najbolj priljubljena v tržaški okolici, smo poslali vzorec v Nemčijo, kjer so vzgojili čisto vrsto semena.

KOSE ZNAMKE «MERKUR».

Ker bo kmalu vsa naročena zaloge izčrpana, vabimo zadruga, katere se niso prednamenovala svoje potrebe, da to čimprej storijo.

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU ul. Torbaničeva 19 in Raffiniera 7. Telefon št. 44-39.

ČEBELARSTVO.

Na prigovarjanje nekaterih čebelarjev je Tržaška kmetijska družba ustanovila v svojem skladišču ulice Torbaničeva tudi oddelek za kmetijske potrebščine. Ker ni bilo v Tržaški pokrajini in v Istri nikogar, ki bi se bavil s tem predmetom, je kmetijska družba smatrala za svojo dolžnost, da poskrbi tudi za to gospodarsko panogo in je za poskušajo naročila precejšnjo množico vsakovrstnega čebelarskega orodja, katero ji je poslože v nekaj dneh po prvi razglasitvi. To je najboljši dokaz, kako potrebna je bila ta vpeljava. To je bil začetek in prvi poizkus, kateri pa se bo s časom boljše in izpopolnjeval. Sedaj je naročila kmetijska družba nove pošiljke vsakovrstnega orodja, katero ji je deloma že dospelo, deloma pa je na potu.

Sedaj ima v zalogi:

Satnice iz naravnega voska, katere zamenja tudi za voske, pocinjeno žico, kolesca, luknjače za vrtanje okvirjev. Kovinske dele za A. Z. panje. Matične rešetke, pocinkana razstojišča, pocinkane palice, mreže in vse potrebno železje.

Dalje ima za blizajočo se letino: Originalne trčalke «Graze» na 3 in 4 satnike zelo precizne izdelave, vilice in nože za odkrivanje celic pocinkana sita za med itd.

Razen tega ima v zalogi: kadilnike in samokadilnike, čebelarške maske, klešče za A. Z. panje, ščetke za ometanje čebel, strgulje, pitalnike itd.

V kratkem imajo dospeti A. Z. panji, leseni siplalniki in zaklopne kožice za odlaganje satnikov, ter preskrbi na zahtevo posebej vsak drugi čebelarški predmet. — Na zahtevo odposiljemo brezplačno cenik.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ulica Torbaničeva št. 19.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Zlato na cesti

Prejšnji teden so pospešili delavci ceste pri Vodnjanu z gramozom, ki se je kopal v bližnjem kamnolomu. Vodnjani je kraj na južnem Češkem. Pri drobenju kamnov so opazili delavci lističe upogibljive kovine, ki so jih pa metali v stran. Pozneje se je po ugotovilo, da gre za zlato, ki se je nahajalo v gramozu. Zlato je ležalo tako rekoč na cesti. Ministrstvo za javna dela je takoj pridobilo ozemlje, v katerih je bila dragocena kovina, državi. Vest o doblje-

nem zlatu je vzdignila minulo nedeljo vse polno ljudi iz bližnje in daljne okolice na pot v Vodnjani, kjer so hoteli pobrati s ceste zlato.

Nova diamantna polja

V popolnoma pustem kraju na oboji južno zapadne Afrike pri Aleksandrijskem zalivu v bližini izliva reke Oranje v morje so se našli diamanti v precejšnjem številu. Kamni so popolnoma čisti, vredni nad 100.000 funtov (1 angl. funt je nad 100 lir), so zbrušeni in okrogli kakor kamni v rekah, iz česar se sklepa, da je reka, po kateri veliki geološki katastrofi priplavila diamante iz notranjosti dežele na obrežja. Kamni imajo povprečno težo pol karata, dobi se je pa tudi diamant z 81 karati in se eni na 7000 angleških funtov.

Slon brez vodnika

Čuvaj nekega cirkuškega slona je imel nalog, naj peje svojega varovanca iz kraja Ashbyja v mesto Atherstone (Angleško). Medpotoma je čuvaj pustil slona na cesti in stopil v bližnjo hišo, da poizve, katera pot vodi v Atherstone. Ko se je čuvaj vrnil iz hiše, ni videl slona nikjer. Bil je ves nesrečen. Klical je slona po njegovem imenu, toda zaman. Letel je naprej in povpraševal vsakega, ki ga je bil srečal, po slonu. Marsikdo je že mislil, da se je možu zmešalo, kajti da bi kdo na lepi cesti slona izgubil, je bilo precej neverjetno. Po dolgem trudu se je slednjič čuvaj le posrečilo dobiti slona, ki jo je mirno in preudarno mahal po pravi poti v Atherstone, čeprav bi ga bilo lahko marsikatero križišče odvrnilo od prave smeri.

Po desetih letih

V elegantno modno trgovino v Parizu je stopil zakonski par. Gospa bi imela rada moderno obleko, zato je lastnik trgovine zaukazal svojim uslužbenkam, naj korakajo, odeje v najnovejši oblekama, mimo para, da si bo znala gospa izbrati obleko, ki ji bo najbolj ugajala. V vsaki večji trgovini po večjih mestih imajo take nastavljenke, mannequiss imenovane, ki pripomorejo z raznimi gibi, pa tudi s svojo prožno postavo obleki, ki jo nosijo, do polne veljave. Nenehoma je skočila gospa, ki je kupovala obleko, k eni izmed uslužbenk, poklicala jo z imenom «Seniška» in že sta se objeli in poljubljali. Seniška in Nača. Obe sta bili iz plemiške rodbine v Petrogradu. Ruska revolucija ju je ločila, vsaka je menila, da je druga mrtva, da so jo bili boljševiki umorili. Toda obe sestri sta se rešili. A njuna nadaljna usoda je bila precej različna. Seniška je živela v bedi in postala uslužbenka v modni trgovini, njena sestra Nača se je pa bila poročila z bogatim Brazilijancem. Svak je sprejel tudi Seniško k sebi, ki se je na ta način rešila najbolj morečih skrbi za vsakdanji kruh. Čudno naključje je spravilo v tujem mestu po desetih letih zopet skupaj dve sestri.

Dota za 15 stotink

V Lodzu na Poljskem živi vdova, ki ima malo trgovinico. S pridnostjo in varčnostjo se ji je posrečilo po dolgih letih prihraniti nekaj denarja. Ta vsota je bila namenjena njeni hčeri za doto. Ker je pa vedela, kakim izpremembam je večkrat izpostavljena domača valuta, je kupovala dolarje, ki so se ji zdeli med vsemi valutami še najbolj stalni, in jih spravljala v prazno steklenico, ki jo je skrivala med drugo tako nepotrebno ropotijo. Ko se je ne davno mati vrnila domov, ji je povedala njena hči, da je prodala nekaj starih in praznih steklenic, ki so ji bile pri pospravljanju vedno v napotje. Starinar ji je dal zanje 15 stotink. Vsa v strahu je hitela mati v shrambo in česar se je bala, se je bilo v resnici zgodilo. Njena hči je prodala med temi steklenicami tudi ono, v kateri je bilo shranjenih petsto dolarjev v bankovcih. Nesrečna vdova je seveda takoj naznanila zadevo policiji. Ta tudi išče starinarja in steklenico s tako žlahtno vsebino, a do slej ji njen trud še ni uspel. Nesreča je hotela, da je prodala hči svojo lastno doto za 15 stotink.

V nepoznano Azijo

Dne 21. t. m. pojde znameniti raziskovalec Tibeta, dr. Walter Stötzner iz Draždan v notranjost Azije. To je njegova četrta ekspedicija. Cilj je severni del Mandžurije, ona kitajska pokrajina, skozi katero teče re-

ka Amur v velikem loku. Ta pokrajina je skoraj popolnoma nepoznana. Iz nekega poročila ruskega vojaškega arhiva posnemamo, da ima ta pokrajina izredno bujno vegetacijo. Smreke, jelke in cedre, visoke nad trideset metrov, tvorijo velike gozdove. Tudi živalstvo je precej različno. Ljudstvo, ki živi v teh krajih, je zelo maloštevilno in se prištevata k Tunguzom. Ta ekspedicija bo velikega pomena v vsakem oziru, zato spremlja jo dr. Stötznerja tudi drugi učenjaki, geografi, zoologi itd.

Umri v revščini

V Londonu je umrl James Henderson Crinn. Prišel je iz Adelaide v Avstraliji, da se bo dal v Londonu operirati, toda umrl je, še preden je prišel pod operaterjev nož. Zapustil ni drugega kakor dolg v hotelu, kjer je bival. In vendar so o njem govorili svoje dni po vsem svetu, saj je bil znan kot eden najbolj srečnih odkritelcev bogatih ležišč zlata in platine. Crinn se je rodil pred osemdesetimi leti na Skotskem. V rani mladosti je prišel v London, bil tu čistišč črtiljev, natakari, trgovski pomočnik, prihranil si nekaj denarja in s temi prihranki in s svojimi prijatelji je šel v svet. Prišla sta v Queensland, o katerem se je bila raznesla vest, da so se tam odkrila zlata ležišča. Imela sta srečo. Za prihranke sta si kupila njivo zemljo, kopala in prišla do neizmernega bogastva, a vkljub temu sta stradala, ker nista imela nič denarja. Prodala sta končno njivo nekemu mešetarju za 120 funtov. Ta mešetar je ustanovil par mesecev pozneje v New Yorku akcijsko družbo, ki je zaslužila na kupljenem svetu v kratkem času nad en milijon dolarjev. To bogastvo je bil prodal Crinn za 120 funtov! Leto pozneje sta Crinn in njegov prijatelj najela novo posestvo, kopala in prišla do popolnoma nepoznane kovine. Tudi ta svet sta prodala nekemu Amerikancu za 4000 dolarjev. Ta je v kratkem tudi obogatel, ker kopal je platino. S 4000 dolarji v žepu sta se prijatelja končno nastanila v Adelaide, a slabo jima je šlo in večkrat so jima morali drugi pomagati iz zadreg, čeprav bi bila lahko imela milijone in milijone, kajti tako srečne roke ni imel v tedanjem času nobeden, da bi odkril najbogatejša ležišča zlata in platina v Avstraliji.

NOVA, ZANIMIVA STRANKA V AVSTRIJI

Med avstrijskimi političnimi gibanji, ki se uveljavljajo z ozirom na letošnje volitve, je brez dvoma najzanimivejša «avstrijska gospodarska zveza», ki se imenuje po svojem ustanovitelju dr. Ude-u, profesorju bogoslovja v Gradcu, tudi udeizem. Profesor dr. Ude je znan kot cerkveni pisatelj in že več časa kot grozovnik, ki strogo obsodba sodobne moralne razmere. Živi strogo puščavniško življenje in zato ga imenujejo tudi «graški Savonarolla». Pred letom dni, ko so se pojavili v Avstriji oni znani bančni škandali, pri katerih so se omazali tudi razni odlični prvaki krščansko-socialne stranke, je stopil dr. Ude v javno politično življenje ter začel delati za prepoved političnega življenja. Ostro je začel napadati krščansko-socialno stranko, katere da se je izneverila krščanskim načelom in je odgovorna za propadanje morale v javnem življenju. Takoj so se začeli zbirati okoli prof. Udeja številni pristaši in s svojim delovanjem si pridobiva vedno novih somišljenikov.

Naravno, da ni mogla krščansko-socialna stranka ostati napram temu pokretu ravnodušna ter je napovedala dr. Ude-ju boj. Pri dobila je zase tudi cerkvena oblastva. Graški škof je namreč prepovedal dr. Ude-ju vsako javno udeleževanje, posebno pa ustanovitev nove polit. stranke, ki bi ogrozila krščansko-socialno stranko. In to pod kaznijo izobčitve iz cerkve.

Dr. Ude se je seveda pokoril višji naredbi, toda njegovi pristaši se niso dali preplašiti, temveč nadaljujejo organizacijo novega gibanja. V kratkem času se je razširilo to gibanje in Štajerske tudi v druge avstrijske dežele.

Ali je to gibanje v kratkem času, odkar se je začelo, že toliko napredovalo, da bo po nekaterih okrajih doseglo konkretne uspehe, se bo seveda pokazalo še le pri volitvah. Nekateri trdijo že danes, da bo dr. Ude za mesec dni že v parlamentu, kjer bo grmel naravnost v oči 160 poslancem, ki — kakor sicer tudi pri drugih narodih — marsikdaj ne znajo razlikovati med politiko in — trgovino.

Naročajte „Edinost“

JAKOB BEVC

urarna in zlatarna

Trst, Campo S. Giacoma 5

Zlate kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

Krone plačuje višje kot vsi drugi.

Zaloga raznovrstnih ur in zlatenice.

947

Velikanski dohodil dunajskega POHIŠTVA

navadne in finejšje vrste

ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah.

Na drobno. Na debelo.

Največje jamstvo.

R. CAMPONOVO

Viale XX Settembre 33 - Trst

Tel. 793

184

Tržaška posojilnica in hranilnica

registr. zadruga z omeji. poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torre bianca 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na

knjižice, vloge na tekoči račun in vloge

za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema „Dinarje“ na tek. račun

in jih obrestuje po dogovoru.

Davek od vlog plačuje zavod sam.

Daje posojila na knjižice, menice, za-

stave in osebne kredite.

Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safe)

Uradne ure za stranke od 8.30

do 13 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-67.

179

Najstarejši slov. denarni zavod

Tiskarna Edinost v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, črkami, Linotype, stereot